

GÖRÖG TRAGÉDIA II

A KLASSZIKUS ATHÉNI
SZÍNHÁZ VILÁGA

- A görög színház kialakulása
- A színház mint építmény
- Tragédia és komédia
- Drámai előadások és Dionüszosz
- Versenyjátékok
- A görög dráma a klasszikus korban és a klasszikus kor után

Forrásaink:

1. Tragédia- és komédiaszerzők. A tragikus triász és Arisztophanész
2. Arisztotelész: Poétika
3. Színházmaradványok
4. Vázafestészet
5. Késői források (óvatos használat szükséges)

A színházi előadás

A színházi előadás körülményeiről csak hézagos ismeretekkel rendelkezünk. Természetesen sok mindennel tisztában vagyunk: a tragédiákat (és a komédiákat) versenyszerű ünnepi alkalmakkor mutatták be, évente egyszer, majd kétszer, az előadások alkalmával az athéni polgárok nagy számban jelentek meg a színházban.

Azonban források hiányában sokszor éppen a legérdekesebb részleteket fedi homály. Esetenként a fennmaradt vázaképek nyújtanak némi betekintést a tragédiák színpadra állításának a körülményeibe.

Euripidész Médeia c. tragédiájának egy részlete látható a fenti vázaképen.

Aiszküloszt a késői szobormásolat tragikus maszkkal a kezében, a kor ideáltípusának megfelelően ábrázolja. A tragikus triász - Aiszkülosz, Szophoklész, Euripidész - nem csak az V. század, hanem a következő korszak tragédiáját is meghatározta. Követőiktől egyetlen tragédia sem maradt fenn, így kizárólag a hármójuktól fennmaradt mintegy 30 tragédiából alkothatunk képet magunknak a görög tragédiáról.

Aiszkülosz Eumeniszek c. tragédia előadásának egy részletét ábrázolja a fenti vázákép.

Az athéni tragédia szorosan összekapcsolódott Dionüszosz kultuszával. A vázaképen Dionüszosz kísérői, a szatírok láthatók táncoló nők társaságában.

A görög tragédia által feldolgozott mítoszok a vázafestészetnek is kedvenc témái voltak. Az ikonográfiai feldolgozások sok esetben segítenek hozzá egy-egy téma vagy történet alaposabb megértéséhez. Az itt látható vázakép Agamemnón megölését ábrázolja - érdekes összevetni az innen kibontható történetet Aiszkhülosz Agamemnónjával. A hangsúlyeltolódások (Klütaimésztra és Aigiszthosz szerepe), valamint a hasonlóságok (pl. az Agamemnónra vetett háló) sokat elárulnak a mítosz nyújtotta kötöttségekről és szabadságról.

A vázaképek feltehetően Arisztophanész Madarak című komédiájának egy részletét, ill. előadását ábrázolják és bizonyítják, hogy a komédiaelőadások során milyen fontos szerep jutott a kellékeknek: a jelmezeknek, maszkoknak.

A képen látható tragikus maszk a hellénisztikus korból származik.

A vázáképen készülő színészek láthatók, a földön egy maszk hever.

A vázaképeken maszkot tartó színészek láthatók.
A (bal oldali képen) a jobb oldalon álló, kezében
botot tartó alak Héraklész.

Pompeii
falfreskórészlet
komikus és
tragikus
maszkkal.

A görög színházi előadások - ezen belül a színházi előadások maszkhaznátának - rekonstrukciói közül Chris Vervain alkotásait mutatjuk be. A maszk rendkívüli mértékben meghatározta a görög tragédia és komédia előadásait - természetesen az itt látható maszkok a mai színházi előadások céljára készített rekonstrukciók (és nem kizárólag reprodukciók), ám a maszkhaznát és a görög színház hangulatába mégis betekintést nyerhetünk általuk. Antigoné és Iszméné, illetve egy rabszolga maszkja látható.

További képek, illetve egy rövid előadásrészlet található:
<http://www.chrisvervain.btinternet.co.uk/index.html>